Чурапчыга күн тахсар !

САҺА ОЛОХ

Чурапчы улууһун хаһыата

2012 сыл
Кулун тутар
20
күнэ
оптуорунньук
№ 38
(10471)

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЬЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Кэрэ эйгэтигэр

БОЛТОҺОЛОР ДЬОРО КИЭҺЭЛЭРЭ

Кулун тутар 15 күнүгэр "Айылҕа" Культура киниигэр Болтоһоттон торуттэх биир дойдулаахтар истиг көрсүһүүлэрэ тэриллиннэ. Быйыл БолтоҺо сириттэн сылгыстыгын тардыһан саха суругун-бичигин торуттэбит С.А.Новгородов төрөөбүтэ 120 сылын пэһиллиэк дьоно саҥа соруктары торумнуулар.

Бу күн Дьокуускай куораттан суруйааччы С.А.Попов - Сэмэн Туматы, "Бочуот Знака" орден, "Гражданскай килбиэн" бөлүх хаһаайыннара В.Х.Жебсаны, "Үлэ Кыһыл Знамята" орден кавалера П.Е.Кривошапкиҥ кэлин ыалдьыттаатылар. Улуус тэриллэригэр үлэлиннэрэ, Дьокуускайга олорор, үлэлиир биир дойдулаахтар, кийиттэр, күтүөттэр кыттыһан, сүрэҕи сылыгар, ааспыты ахтыһар бөртөөхэй кэнсиэр тахсан кэлла. Улахан сэҥээриини түөрт колуонэ чабырҕахсыттар ыоҥырдаҕа ыллы. Биир бастыҥ хоскуусунан Григорьевтар дьиэ кэргэттэрэ буоллар. Аҥа дойду Улуу сэриитигэр БолтоҺо сириттэн кыттыбыт ыччат, сэрии толоонуттар охтубут биир дойдулаахтарбыт кэриэстэриигэр анаммыт ырыа чахчы да долгутуулаахтык толорулунна. "Поющее мужское братство" республикатаабыт конкурска дипломант аатын ылбыт эр дьон ансамбла эмиэ биир бастыҥ ыоҥырыгын аатынан. Быйыл 10 сылын бэлэхтиир Болтоһотоосоҕу ветераннар хорлара кэнсиэри дьоһуннаахтык түмүктээтэ. Бу пэһиллиэк күн туттуута буолбут коллектив муус устар 7 күнүгэр үбүлүйдэхэ тэрээһинин бэлиэтиэргэ бэлэмнэнэр.

Биир дойдулаахтар көрсүһүүлэригэр көрүүт талааннаахтарын быыстапката тэриллиннэ, үтэс курдук дьаһархотуттар алаадьыларынан, саламаттарынан ыалдьыттары күндүлэхтилэр.

Оксана ТРОФИМОВА.

Чурапчы улууһун пэһиллиэктэрин икки ардыларыгаалы С. С. Яковлев-Эрилик Эристиин 120 сааһынан, Саха Республикатыгар норуоттар сомоҕолоһуулары уонна доҕордоһуулары, Чурапчы улууһугар Культура уонна духуобунас сылларынан, улуустаабы драматическай коллективтары көрүү фестиваль саҕаланна.

ФЕСТИВАЛЬ САҔАЛАННА

Фестиваль аан бастакынан Е. С. Дьячковскай аатынан Мыҥдараайыстаабы Сыныалаг киниэ аста. Саха Республикатын культуратын туйгуна, режиссер М. А. Дьячковская туруоруутутар 138 сыл ааспыт оттугэр суруллубут улуу француз суруйааччыта Г. Флобер "Хандьыгаат" диэн 4 оонньуулаах комедиятын оонньоотулар. Комедия ис хоһоона, тема билигин даҕыны актуальноһа сүтэ илик, билигин дааныа араас таһымнаах быыбардар ыытылаллар, араас дьоҕуннаахтык хандьыдаттар туралларын.

Мыҥдаҕайыылар "Быара суохтар" мини-театрдаах буоллахтарына маассабаһы күүскэ хабан 30 киһини кытыаннардылар. Элбэх киһилэхх спектакльы туруорарга туспа сатабыт эрдэхтэрэ. Оннооҕор эбии тыыбаас буолан оонньуурга да, ис хоһоонун арыйарга да уустук. Маны режиссер М. Дьячковская кыайа-хото тутта.

Сценографиятыгар С. Дьячковская, П. Дьячковская, костюмы Ф. Камнеева, Е. Николаева бэлэмнэбиттэр. Сценаны киэргэтиилэрэ олус табыллыыбыт, саалаҕа афиша ыйанар туһабата, аттаах карета оҥорон туруорбуттара, уоттаах-күөстэх уулусса лаампалара туруорулуннуттара спектакль ис хоһоонун ыраатыгар, Дьокуускайга олорор, үлэлиир биир дойдулаахтар, кийиттэр, күтүөттэр кыттыһан, сүрэҕи сылыгар, ааспыты ахтыһар бөртөөхэй кэнсиэр тахсан кэлла. Улахан сэҥээриини түөрт колуонэ чабырҕахсыттар ыоҥырдаҕа ыллы. Биир бастыҥ хоскуусунан Григорьевтар дьиэ кэргэттэрэ буоллар. Аҥа дойду Улуу сэриитигэр БолтоҺо сириттэн кыттыбыт ыччат, сэрии толоонуттар охтубут биир дойдулаахтарбыт кэриэстэриигэр анаммыт ырыа чахчы да долгутуулаахтык толорулунна. "Поющее мужское братство" республикатаабы конкурска дипломант аатын ылбыт эр дьон ансамбла эмиэ биир бастыҥ ыоҥырыгын аатынан. Быйыл 10 сылын бэлэхтиир Болтоһотоосоҕу ветераннар хорлара кэнсиэри дьоһуннаахтык түмүктээтэ. Бу пэһиллиэк күн туттуута буолбут коллектив муус устар 7 күнүгэр үбүлүйдэхэ тэрээһинин бэлиэтиэргэ бэлэмнэнэр.

Биир дойдулаахтар көрсүһүүлэригэр көрүүт талааннаахтарын быыстапката тэриллиннэ, үтэс курдук дьаһархотуттар алаадьыларынан, саламаттарынан ыалдьыттары күндүлэхтилэр.

Оксана ТРОФИМОВА.

Саха ыччата — промышленноска

АЛМААС ААРТЫГЫН АРЫЙААРЫ

Кулун тутар 15 күнүгэр улуус киниигэр "Анаабыр Алмаастара" ААО салаатыттан үлэлэрин-хамнастарын биһиннэрэр, үлэҕэ ылыыны кэпсэтиһэр делегация кэлэн үлэлээтэ.

Улуустаабы үөрэх управлениетын мунньахтыыр саалатыгар "Анаабыр Алмаастарыгар" ханнык үлэ баарын, үлэ усулуобуйатын билиэн баҕалаахтар ыыыс курдук муҥнуулар, сорохтор баннаҥка көрүдьүөргэ турдулар. Көрсүһүүнү улуустаабы Дьаарыстаах буолуу кэмнин директора С. С. Осипов аста. Кини улууска үлэ рынокун бүгүннү туруктун биһиннэрдэ. Колбит делегацияны "Анаабыр Алмаастара" ААО персоналы салайыы кадрдары бэлэмнэһиннэрэ отдельын начальниктэх собуйааччы Н. Н. Егорова, персоналы салайыы менеджерэ А. Н. Зыкова, "Майаат" биринскэ механига П. А. Попов биһиннэрдэ.

Компания үлэтин туһунан анал киниэ кордорулунэ. Итиннэ ханнык идэлэр бааллара, туох үлэлиилэрэ, хамнастара тоҕоо сиһилии кэпсэнэ. Хас биирдии идэҕэ үлэлии сылдьааччы саха уоллаттарыттан интервью ылан, кинилэр идэлэрин бэйэлэрин холобурдарынан сырдатыылара ойдобуллэхэ, ылынарыылаах буоллар. Биһиги улуус уоллаттара уустук техникалары баһылаан үлэлии сылдьаллар, үлэлэрин кэпсэбиттэрэ астынарда.

Алмааска араас идэлэх элбэх киһи үлэлиир. Хамнастара даҕаны үгүөрү. Холобур, "Комацу" погрузчик машинаҕа ыйта 80 тыс. солк, "БелАЗ" массыына суоннара 70 тыс. солк, экскаватор машинаҕа 70 тыс. солк, хайа маастара 90 тыс. солк, газосварщик 70 тыс. солк, вулканщик (хаамыра абырахтааччы) 60 тыс. солк, оттон-үрдүү аахсаллар эбит. Алмааһы хостоохун, фабриката таһыы, сортировкалааһын, о. д. а. үлэлэргэ туспутуттан идэлэхтэр сылдьаллар. Дуоҕабарынан үлэһиттэр вахтовай бөҕүүлэккэ олороллор. Усулуобуйа үчүгэй. Остолбуой, баанньык, культура дьиэтэ, маҕаһыын, о. д. а. баалар. Интернет, сотовай сибээс үлэлиилэр.

Үлэҕэ ылыыны, бастатан туран, идэлэх буолуу, үлэ уопута ирдэнэр. Дорообуйан туруга, бэрэдэлгинг ирдэбилгэ толору эппиэтиир, тоҥ-хоро үлэлэһин, үлэҕэ эппиэтинэстэх сыһыан олоҕуг нормата буоларыгар бөлөм бушуохтаахтын.

Үлэни-хамнаһы кордорор кэмнэ кэмниттэн мустубуттар элбэх ыйытыылары биэрэн туспаах эппиэтэри ылыллар. Ол кэнниттэн биирдии-биирдии киллэриэн кэпсэтиһии (собеседование) ыытылыыта. Барыта 80 киһи сырыыта. Кинилэртэн 39 киһи саппааска (резерв кадров) учуоткаа ылыллыннылар. Итиннэртэн 12-лэрэ үлэҕэ ылыллыа гарантиялаах үөрэхкэ направление ылылыар. "Путевка в жизнь" программаҕа 5 ыччат үөрэхкэ ыытыллыта. Үөрэммит харчыларын компания уйунар. Итиннэ 12 киһи үлэҕэ киирэн 2 ый стажировканы (кэтэн көрүүнү) барыахтара. Харчылара төлөнөр. Бэйэлэрин үчүгэй оттуларынан кордоҕдохторуллэр үлэлии хаалыахтара. Биэс киһи муус устар ыйтан үлэлии тиийэргэ дуоҕабардастылар-бульдозер машинаҕа, кран машинаҕа, суоннар, икки сварщик.

Алмааска үлэлэһиннэн аартыгын арыйар уоллаттарбытыгар ситиһиини баҕарыаҕыт. Компания генеральнай директора Евсей Николаевич Матвеев этэриинэ: "Саха эр киһитэ ингиэнэ-толлуоҕа суох үлэлэтэхтэринэ барыта кыаллыа".

Алексей СЛЕПЦОВ.

Спорт

СОНУН КҮРЭХТЭҺИИ

Соторутаабыта Соловьев пэһиллиэгэр сонун күрэхтэһин буолан ааста. Чол олохтоох, айымныыллаах үлэҕэ, күүрүннэх күрэхтэ барыгыгар ураты сыһыаннаах, мыҥдыр коруулаах Саха Республикатын физическэй культураҕа уонна спорка үтүөлэх үлэһитэ Захар Иванович Федоров биринчигэр оскуола оҕолоругар биирдиилээн уонна хамаанданан бастыыр иһин национальнай ыстанньыларга көҥөрүлэр сыылдьар кубок олохтоохтон сэриэх күрэхтэһии ыытылынна.

Быйылгы күрэхтэһии сүрүн ураты буолуттан уоллаттарга саастарынан алта, кыргыттарга үс болоҕолоох нарданан уонна биир оскуола үөрэнээччилэриттэн турар хамаанда киирсибиттэрэ буолла. Тэрийээччилэр эрдэттэн ыҥырбыт үлэлэхтиттэрин түмүгэр 82 эдэр ыллыыллар Чурапчы, Бүлүү, Сунтаар улуустарыттан кытыннылар. 6 спорт маастарыгар кандидат, 5 бастакы, 7 иккис, 4 үүс спортивнай разрядтаахтар баалар. Кинилэр ортолоругар быйыл Бакуҕа ыытыллыбыт норуоттар икки ардыларыгаалы күрэх призердара Саша Уаров, Айта Петрова, Саха Республикатын чемпионнара, призердара Байдам Томскай, Стас Федоров, Быраатты Миша, Коля Руфонтар, Алеша Иванов, Сунгу Алексеева, Ньургун Лавров, Ваня Игнатьев, Слава Кривошапкин баалларга күрэхтэһии таһымын үрдэттэ.

Көрдөрүү туһан иһэрин ыллыыта, ыстаҥаҕа, куобахха урукку бастыҥ ситиһиилэр (рекордар) аһарылыыбыттара туоһулуур. Ол курдук, 2007 сылааххха Хайахсыт орто оскуолатын үөрэнээччитэ спорт маастарыгар кандидат Егор Федулов ыллыыта 19 м. 25 см, ыстаҥаҕа 18 м 05 см олохтообут рекордун Сунтаар 1 №-лээх оскуолатын үөрэнээччитэ Саша Уаров ыллыыта 19 м. 50 см, ыстаҥаҕа 19 м 20 см түһэн куобарда. Куобахха Соловьев орто оскуолатын үөрэнээччитэ Виктор Захаров 2010 сылааххха 16 м 00 см түһэн олохтообут рекордун биир дойдулаҕа Слава Кривошапкин 16 м 28 см түһэн туппарда.

Көҥөрүлэр сыылдьар кубок бастакы хаһаайыннарынан Бүлүү улууһун Саха народнай суруйааччыта И.М. Гоголев-Кыыдыл аатын сүгэр Чочу орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ ылыллар. Бу тренер Саха Республикатын физическэй культураҕа уонна спорка туйгуна Н. М. Прокопьев үлэтин түмүгэ буолар.

Чурапчытаабы физическэй культура уонна спорт институтун кэҕулэһиннэн спорт бу көрүнүн улууска сайыннарыыга хаалыг кэпсэтии ыытылынна. Сахалар өбүгэ саҥатын илдьэ хаалбыт киэн туттар ыстаньыларбыт иннинэ кэскилгэр дьоһуннаах саҥалар этилиннилэр.

Сахалыы атах оонньуулардарыгар Мырылаттан 8 спорт маастара үүммүтэ. Итиннэртэн алтатын Захар Иванович Федоров иитэн-үөрэтэн, эрчийэн таһаарбыта. Кыттааччылар, малдьаччылар күрэхтэһии олус үчүгэйдик, тэрээһиннэхтик ыытылыыларын бэлиэтэлэр, салгыы ыытыллыарыгар, кыттааччыта элбиэригэр баҕардылар.

В. КРИВОШАПКИН,
улуус атах оонньуутугар федерациятын толороччу директора.

Д.Д. Красильников аатынан Мугудай орто оскуолата тэрүттэммитэ 80 сылыгар

«КӨЛҮКЭЧЭЭН» ҮҤКҮҮ АНСАМБЛА

Мугудайга оскуола кыһата тэриллибитэ 80 сылын бэлиэтээтибит. Ол сыллар тухары бу оскуолаҕа араас талааннаах салайааччылар, учууталлар үлэлээн аастылар. Олортон мин Владимир Петрович, Елена Михайловна Ивановтар "Баҕа санаа" авторскай оскуолаларыгар тэрийбит "Көлүкэчээн" ансамблларын хайдах үүнэрэн сайыннаран таһаарбыттарын сырдатыахпын баҕарабын.

Ивановтар оҕо иитиитигэр авторскай программа суруйан Мугудай оскуолата республикаҕа экспериментальнай площадка буоларын ситиспиттэрэ. Программа чэрчитинэн учууталлары таһынан 14 куруһуок салайааччытын ангаран нэһилиэк дьонун үлэнэн хааччыйбыттара, оҕо ис кыаҕын арыйан бары өттүнэн сайдарыгар кыах биэрбиттэрэ.

Элбах хайысхалаах үлэлэрин биир салаатынан "Көлүкэчээн" ансамбль буолбута. Үҥкүү оҕоҕо дьайыыта, биллэн турар, үчүгэй эрэ өрүттээх. Дьарык иитэр үлэҕэ улахан суолталааҕын өйдөөн, Ивановтар "Баҕа санаа" оскуолаларыгар "Көлүкэчээннэргэ" чэчир олордон, иэйии-аҕалы буобэйдээн, силигилии сайыннарбыттара. Оҕо куруһуокка дьарыктаналарыгар анаммыт "Уран уус" оскуолатыгар тула өттө сиэркилэлээх, анал станоктаах хос бэрэн усулуобуйаны тэрийбиттэрэ.

Талааннаах педагог, хореограф Николай Николаевич Терютин ансамблы салайан, оҕолору үрдүк чыпчаалга тириэрдибитэ. Кини оҕолору сомоҕолуур, үҥкүү туруорар, үөрэтэр ураты дьоҕура иитиллээччилэрин ситиһиитэ сирдээбитэ.

Ансамбль сайдарыгар тоһуу күүһүнэн оскуола иитэр үлэҕэ завуча Федора Валерьевна Захарова буолбута. Кини ыыппалырыылаах тылынан, тэрийэр дьоҕурунан оҕолору, үлэһиттэри бэйэтин тула тардыбыта, иитэр үлэ биир ситимин барарын ситиспитэ. "Көлүкэчээн" үлэлиттэн туора турбакка араас конкурстарга, гастролларга бииргэ сылдьыһар тутаах үлэһит буолбута. Манна даҕатан эттэххэ, ансамбль комолоһооччуларын баай буолан барҕаран испитэ.

Идэтин баһылаабыт, оҕо кутун туппут учуутал Евдокия Алексеевна Терютина хас биирдии оҕо майгытын-сигилитин билэн, кинилэр кыһалҕаларын өйдөөн, бэлэмнээнин, барыларыгар коллиниэ түүннэри-күнүстэри ис сүрэҕиттэн кыһаллан, тэнгэ сылдьан ансамблга хамнаһа суох психолог үлэтин толороро, өйдөһөр эйгэни үөскэтэрэ. Амарах саналаах Полина Васильевна Сивцева иэйиикыһаллар, оҕолору кэрэр-истэр, миниьиэх аһынан аһатар эрэллээх комолоһооччу этэ.

Мин тус бэйэм айар үлэм таһаарыылаах буолларыгар өйөбүл буолбут манньык үтүө дьону кытары бииргэ алтыспыппыттан дьоллооҕунан ааҕынабын.

Үҥкүү туруоруута үгүс үбү эрэйэр. Маны буларга Елена Михайловна, Владимир Петрович элбэхтэ сүүрбүттэрэ-көппүттэрэ. Оҕо сценаҕа тупсаҕай костүүлээх таҕаһынан тахсан бэйэтин үчүгэйдик саналарын туһугар араас тэрилтэлэртэн, үөрэх управлениетыттан, республикатааҕы Дьиэ кэргэн уонна оҕо дьыалаларыгар комитетыттан, Культура министерствотыттан өйөбүл кордүүллэрэ. Онон хас биирдии үҥкүүгэ тэрээнүттэн харчы хомуллубакка, айылҕаттан айдарыылаах модельер Амгалена Барашкова иэйиитин утахтарынан айыллыбыт сиэдэрэй костүүлээх, уустук тигиилээх, ханнык да ансамблга суох таҥастарын оскуола коллективын түмэ тардан тиктэрэллэрэ.

Ивановтар кыһамньыларыкан кыһаттаннан биирдэн биир сахалыы тыыннаах оскуола үлэтин ис хоһоонуттан тахсыбыт авторскай үҥкүүлэр айыллан испиттэрэ. "Туосчаана" (сал. А.Ф.Оконешникова) куруһуогуттан сирдэтэн "Туосчут Туйаара", "Дьоһогой оҕото"(сал. А.Ю.Сивцева) куруһуоктан тахсыбыт "Дьоһогой үҥкүүтэ", "Дьоҕур" (сал. И.Е.Оконешников) куруһуоктан толкуйдаммыт "Боотур уустарын ыгарҕалара", дьоллоох оҕо сааһы өйүүлүүр "Мэник-тэник таммахтар", "Куобахчааннар оонньуулара", "Томторуктаах торбостор" уо.д.а. оҕоҕо чугас үҥкүүлэр туруоруллан дьон биһирэбилин ылбыттара, араас таһымнаах конкурстарга кыайбыттара.

Билигин мин соҕо сананыбын, Россия киэн дуолугар Санкт-Петербурга конкурска кыттыыларыгар оҕолор: "Биһиги хайаан да кыайыахпыт" диэн бигэ эрэллээхтик этэллэрин. Бу буолар иитии түмүгэ. Сахатыынан киэн туттар, бэйэтин кыаҕын билинэр дьиҥнээх патриот оҕолор үүнэн тахсыбыттарыттан киһи эрэ үөрэр. Оҕолор олтан киһи эрэ үөрэр. Оҕолор ол тан баҕа санаалара туолан, бүтүн Россиятааҕы "Тихвинский лель" конкурска Гран-при ылан Мугудайдарын ааһан, улуустарын дьонун-сэргэтин үөрүүтэ, киэн туттуута буолбуттара. Конкурс дьүүллүүр сүбэтин председателэ, Москваттан сылдьар профессор Ф.Хачатурян, биһиги оҕолорбут үҥкүүлэрин сөҕөн-махтайан туран, "Мы гордимся, что первыми открыли этот уникальный ансамбль в России. Ваши дети-это золотое наследие вашей республики. Берегите детей!" диэн улахан сыанабылы биэрбитэ.

Кыра дэриэбинэ оҕолоро аҥыйах сыл иһигэр сайдан тас дойдуларга тахсар буолбуттара. Оҕолор тустарыгар кыһаллан Елена Михайловна үгүстэ Дьокуускай куоракка, сорох ардыгар суолга да туран, киирэрэ, Үөрэх министерствотыттан, Президент аппаратыттан туруорсан оҕолор босхо путевканан Францияҕа, Италияҕа, Африкаҕа (Туниска), Киргизияҕа, Владивостокка баран Сахаларын сирин искусствотын, культуратын кордорон, бэйэлэрэ билиилэрэ-корүүлэрэ кэҥээн, оҕо саас умнуллубат түгэннэрин атааран кэлбиттэрэ.

"Көлүкэчээни" Аан дойду таһымыгар таһаарбыт, иэйиибит уһуктан, сүргэбит көтөҕүллэн айбыт үҥкүүлэрбит билигин даҕаны ситиһиини аҕалаллар. Олортон аҕыйаҕы ааттаатахха: "Туосчут Туйаара", "Боотур уустарын ыгарҕалара", "Күнү көрсө арчылааһын" республикатааҕы "Танцует Якутия 2009" конкурска Гран-при хаһаайыыннан буолбуттара, "Куобахчааннар оонньуулара", "Томторуктаах торбостор" норуоттар икки ардыларынааҕы "Радуга Сабантуя 2011" конкурска лауреат аатын ылан оҕолор кыайыы үөрүүтүн билиилэр.

Иншикитин даҕаны ансамбль үүнэ-сайда турарыгар баҕарабын.

Елена Петровна СИВЦЕВА,
Россия уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитэ,
СР культуратын туйгуна,
"Көлүкэчээн" оҕо үҥкүү ансамблын салайааччыта

Саҥа кинигэ

БАМ ТИМИР СУОЛУН ТЭЛИИ

Одьулуун нэһилиэгэр Дьокуускай куоракка олорор биир дойдулаахпыт, РФ Суруналлыстарын сойуһун чилиэнэ, республика кырдьаҕас суруналыыһа, фотокорреспондена Николай Тимофеевич Седалищев "Туох барыта саҕалааһыннаах" диэн ааттаах кинигэтин сүрэхтээнинэ буолла. 1974 сыллаан ССКП Киин Комитетын уонна ССРС Министрдэрин сэбиэтин "Байкал–Амур тимир суолу тутуу туһунан" уураахтара тахсан "БАМ" диэн дорҕооноохтук иһиллибит Советскай Союз эдэр ыччатын оксуулаах тутуутун биллэриллэн БАМ–Тында–Беркакит тимир суол ыллыга саҕаланан, сүүрбэһис үйэ биир сүдү, баараҕай тутуута буолан, 2011 сыллаахха Аллараа Бэстээххэ тиийэн кэлбитин дойду үрдүнэн бары уруйдаан-айхаллаан көрсүбүппүт. Бу кинигэ Аллараа Бэстээххэ тимир суол көмүс ыллыгын уурар бэлиэ күнүгэр дойду Президенэ Д. А. Медведев кэлиитигэр "Бичик" кинигэ кыһатыгар 200 экземплярынан бэчээттэнэн тахсыбыт. Онон бэйэтэ Россияҕа биллэриллибит историн, республикаҕа норуоттар доҕордоһууларын уонна сомоҕолоһууларын, улууска Чурапчы уонна Нерюнгри доҕордуу сыһыаннара олохтоммута 35 сылладаҕы бэлиэ даталарыгар түбэһэн тахсыбыта ыччаты иитиигэ, төрөөбүт дойду ыыгар баараҕай былааннарыгар кыттыһар, очуоттоҕу комсомол геройдарынан киэн туттар, үгүйэр сыллаах-сорунлаах бэртээхэй бэлэх быһыытынан тахсыбыт.

Николай Тимофеевич 1939 с. Одьулуун нэһилиэгэр Сутуруолаах алааска колхозтаах дьиэ кэргэнигэ төрөөбүтэ. Оҕо сааһа Үрэх-Күөрэлэн, Баһылай Алааһыгар аастыта. 1960 с. Чурапчы орто оскуолатын бүтэрэн баран биир сыл Чурапчытааҕы тутуу биригээдэтигэр болуотунньугунан үлэлээбитэ. 1961 сыллаахха Иркутскай куорат университетын журналистика салаатын студенынан буолбута. Эдэр специалист аан маҥнай Ньурба Аканатын оскуолатыгар учууталлаабыта, онтон оройуон хаһыатын эппиэттиир секретарынан 10 сыл устата үтүө суобастаахтык үлэлээбитэ. 1975 сылтан Нерюнгри куоракка "Кыым" хаһыат анал корреспонденынан, кэргэнинэн Розалия Николаевна-Седалищеваны кытары фотожурналист быһыытынан үлэлээн Саха сирин соҕуруу өттүгэр куоракка кииччик билиибиттэрэ. Маны таһынан Николай Тимофеевич БАМ уонна Нерюнгри куорат фотолетописецтарын оҥорбут соҕотох журналист буолар. Нерюнгри куорат "Индустрия Севера" диэн хаһыатыгар үлэтин сылдьан 1994 с. бочуоттаах сынньалаҥҥа тахсыбыта.

Оҕо, эдэр сааһыттан комсомол активиһа Николай Седалищев тохсус кылаас кэнниттэн комсомольскай путевканан Покровскайдааҕы кирпииччэ собуотугар, сезоннай геодезическэй экспедицияҕа, оскуолаҕа, үлэлиир тэрилтэтигэр комсомол секретарынан, бюро чилиэнинэн талыллан үлэлээбитэ. "Нерюнгри бастакы тутааччыта" диэн анал бэлиэлээх.

Кинигэҕэ Николай Тимофеевич тимир суол уонна Нерюнгри модун тутуулларын хаһыат, радио, телевидение, хаартыска нөҥүө сырдатан, баай ис хоһоонноох информацияларыы киксээн, үлэ миэстэтиттэн күнүгэ буолар событиеларыы репортаж оҥорон тута ааҕааччыларга, истээччилэргэ сүүрбэ сыл тустата тиэрдэн кэлбит баай билиитин түмэн, хоһоон, поэма, ырыа, фольклор, кэпсээн, очерк нөҥүө уус-уран айымньы оҥорон таһаарбыт. Кинигэҕэ Саха сирин саҥа аартыгын арыйбыт, ыстаал-тимир ыллыгын ууруута туруммут комсомол уолаттар, кыргыттар күүрээннээх үлэлэрин, тимир суол бастакы станцияларын, соҕуруу тайҕанан, сис хайа аргаһын үрдүнэн уһуордуур тоннеллар, уу моһоҥун туоруур аарыма муосталар тутуулара, киэҥ далааһыннаах тутууга араас омук бэрэстэбиитэллэрэ доҕордоһуулара, сомоҕолоһуулара, "Саха сирин комсомолецa", "Саха сирин эдэр сааһа" эттээттэр былааны куоһарар үлэлэрэ чаҕылхайдык, итэҕэтиилээхтик литература жанрын бары өттүнэн сырдатыллыбытын, автор бэйэтэ түһэрбит хаартыскалара кинигэни өссө баай ис хоһоонноох, очуоттоҕу кэм хардыылаларын ырыыхайдык көрдөрөрүн кэлбит ыалдьыттар бары астынан туран бэлиэтээтилэр. Автор кинигэтин бу улуу тутууну саҕалаабыт Ачылаах БАМ үлэһиттэригэр сүгүрүйэн, кинилэр килбиэннээх быһыыларыгар махтанан туран, очуоттоҕу эдэр саас, комсомол геройдарыгар анаабыт.

Бу истиэ көрсүһүүгэ кыттыыны ылбыт нэһилиэк баһылыга Л. В. Ефремова, Дьокуускайга олорор биир дойдулаахпыт, РФ үөрэҕириитин туйгуна, нэһилиэк дьонун-сэргэтин кэнсиир үс кинигэ автора А. В. Саввина, улуус Мунньаҕын депутата С. В. Тобохов, "Дьабыыла" түмсүү салайааччыта И. К. Матвеев, Дириҥ бөһүөлэгиттэн эльдийэ, педагогическай үлэ ветерана М. П. Собакина, библиотека ааҕааччыта Л. Д. Федотов, уолооннооххтарыттэн Н. А. Федотов кэлэр кэлүүнэҕэ аастыт үйэ баараҕай тутуутун, республикабыт соҕуруу өттүн кэрэ айылҕатын билбилэригэр, үлэ дьонунан киэн туттаалларыгар бэртээхэй кинигэ тахсыбытынан авторы эҕэрдэлээтилэр, махтал тылларын анаатылар.

Николай Тимофеевич бэртээхэй поэт уонна мелодист. 20-чэ ырыалаах. "Чурапчыга күн тахсар" диэн ырыаннылытаах. Бу дьоро киэһэҕэ автор ырыаларын бэлтэ, СР культуратын туйгуна Татьяна Николаевна уонна күтүөтэ, республикаҕа киэҥник биллэр самодеятельнай композитор Валерий Владимирович Платоновтар, сцена ветераннара Петр Максимов, Елена Никонова, "Оһуохай" түмсүү ырыаһыттара толордулар.

Айан биир хардыытынан саҕаланар, туох барыта саҕалааһыннаах уонна саҕалааһыннаах буолан тимир суолбут илин эгэр кэлэн муора суолун холбуу Магаданҥа тиийэ тырыыла турдун!

А. АРЖАКОВА,
библиотекарь, Одьулуун.

Хоту көһөрүллүү 70 сылыгар

КӨҺӨРҮЛЛҮҮ ЫАР СОДУЛА

Киһи олоҕо аһар күннэр курдук уратылаахтар. Үлэ эрэ диэн түбүгүрбүт кырдьаҕастарбыт ахсааннаах оттүлэрэ хаалларылар. Туохха да кэмнээммит, ыарахан үлэ содулуттан олохтон эрдэлээн барбыылар. 1942 сылааҕы балаҕан ыйын 4 күнүнээҕи турутуран Чурапчы оройуонун 41 колхозтара, 1850 хаһаайыстыба, 5318 киһи хоту көһөрүллүбүттэрэ. Сыыһа дьаһал содулуттан оройуон 2134 киһини сүтэрбитэ.

Тоҥо даҕаны ыарахан усулуобуйаҕа түбэтэлиэр тыыннаах хаалар иһин бэйэ-бэйэҕэ, атын омуктардыын комолосуһан, фронт туһугар тылыга, көһөрүллүү усулуобуйатыгар геройдуу үлэни кордорбуттэрэ хорсун быһыыта тэҥнээх.

Бүгүн мин ахтыыларга олоҕуран Арыылаах нэһилиэгиттэн көһөрүллүүгэ барбыттар туһунан суруйабын. Пэһилиэк сүтэ-сүтэ, эстэ-эстэ тиллэн, туруорсуу боҕунан аттара 5-6 тогул уларыйбыта. Ол, курдук, Хайахсыт нэһилиэгинэн 1770-1930 сс., Кытаанаҕынан 1942-1945 сс., Белолюбскайынан 1945-1954 сс., Кытаанаҕынан 1954-1984 сс., Кылаанныаҕынан 1984 сылтан, билигин Арыылаҕынан аатталлан олорор. 1926 с. 708 киһилээх, 1931 с. 685 киһилээх, 1941 с. 469 киһилээх, 1963 с. 333 киһилээх, 1975 с. 427 киһилээх, 1980 с. 400 киһилээх, 1992 с. 489 киһилээх эбит. Былыгын 392 киһилээх. Онтон эр киһитэ 186, дьахтара 206, оскуола үөрэнээччитэ 75, 1-7 саастыылар диэри оҕо 48, 35 саастыылар диэри ыччата 75, пенсионера 86.

Көһөрүллүүгэ "Сангаолох" колхозтан 21 хаһаайыстыба, 59 киһи, ол иһиттэн 15 эр киһи, 14 дьахтар, 2 обургу оҕо, 28 кыра оҕо барбыттыттан 2 эр киһи, 1 дьахтар, 1 обургу оҕо, 2 кыра оҕо хоргуйан өлбүттэрэ. "Олох оҥоһуута" колхозтан 35 хаһаайыстыба, 102 киһи, ол иһиттэн 22 эр киһи, 22 дьахтар, 19 обургу оҕо, 39 кыра оҕо барбыттыттан 4 эр киһи, 5 дьахтар, 2 обургу оҕо, 9 кыра оҕо өлбүттэрэ. Көһөрүллүү иннинэ "Санга олох" колхоз 108 ыраах сүөһүлээҕэ, 63 сылгылаах, 4 сибиинньэлээҕэ. Көһөрүллүүгэ итиннэн 32 ыраах сүөһүнү, 17 сылгыны илдьэ барбыттара. "Олох оҥоһуута" колхозка 139 ыраах сүөһү, 83 сылгы, 2 сибиинньэ баара. Итиннэн 35 сүөһүнү, 15 сылгыны илдьэ барбыттара. Калааллэриттэр төһөнү аҕылбыттара биллибэт.

"Санга олох" колхоз Кэбээйигэ тиийэн Болтоҥо "Кыым" уоннаа "Куйбышев" колхозтарыныын холбоһон "Куйбышев" колхоз буолбуттар. Председателиэн Яков Дмитриевич Местников, суотчутуган Пантелеймон Иванович Барахсанов, балык бириигэдэтин бириигэдьиириэн Пантелеймон Афанасьевич Потапов үлэлэбиттэр. Райком, райсовет, рыбзавод салалталара олохторугар, тыыннаах буоларга, бултааһын хайдах баран иҥэриигэр кыһаллыбатахтар. Кэбээйигэ ССКП райкомун иккис секретарыыстан Егор Михайлович Филиппов, райсоюзка заготовка председателиэнэн Гаврил Григорьевич Макаров (Чурапчылар) үлэлиир этилэр. "Өгөйөн көрбөтохтөрө, билсибэтэхтэрэ. Тиийэрбитигэр Лүүчүүнгэ хамаандыраахтаһан кыстаабыттара. Бириигэдьиириэнэн Бахсы киһитэ Ф. П. Баранков, Арыылаахтан Р. Е. Аяннитов этилэр. Сүөһүлэрбитин аһатаары хаары хаары хаһа-хаһа, тарыйа-тарыйа күөл хомуһун курдук оту оттообуттут. Саньыбыттынан таһаан кыстыыр балаҕан туттубуттут. Күүс оттукан көһөртөөбүт Кэбээйи, Чурапчы салалталара билсибэтэхтэрэ, сэҥээрбэтэхтэрэ билигин санаатахха сүрдээх кытаанах эбит...",—диэн ыйытыгын, дойдутун туһугар үлэлээбит ахчан киһи А. Р. Сыромятникова харах уулаах ахтыытын кэпсээбитэ. Эдьигээн буоругар Е. А. Аяннитов, Р. Е. Аяннитов, М. А. Аяннитова, А. А. Анемподистова, Александра Арчакова, И. С. Баранкова, П. В. Демьянова, П. В. Неустроев, П. П. Неустроев, А. Я. Сивцев, А. П. Сивцева, У. С. Сивцева, М. Н. Сыромятникова, Евдокия Сыромятникова, В. В. Сыромятников, П. П. Сыромятников, М. П. Лазарева, П. И. Морфунов хаалбыттара.

Ыстатыйаны Н. Н. 1, Н. Н. 11, П. Е. Каженкиннар, А. Т. Карсанаев, Е. Д. Баранкова, Е. М. Борисова, В. А. Сивцева, Н. Е. Борисов, А. П. Лазарева, А. Р. Сыромятникова, К. П. Баранков, П. И. Христофоров, И. Д. Попов, Д. В. Демьянов ахтыыларыгар олоҕуран суруйдум.

Е. М. КАЖЕНКИНА.

Тыа хаһаайыстыбата

СИРТЭН- ӨЛГӨМ ҮҮНҮҮНҮ !

(Салгыыта, иннэкитин 36-37-с №-дэрэ аҕыс).

9. ЩЕЛЕВАНИЕ – КОДЬҮҮСТЭӨХ ҺЫЫМА

Сир үлэтин туһунан хасыһан аҕабын, билэ сатыыбын. Биирдэ А.Волков диэн учуонай-агроном кинигэтин аахыытым. Онно кини сир, ходуһа үүнүүтүн үрдүгэргэ щелевание (сир үрдүн анал тараҕынан, дискэнэн тырыта тыыттарыы) олус кодьүүстээҕин туһунан суруйбут этэ. Хаппык баҕарар үүнээйи торолуйа үүнэригэр соҕотоох минеральнай веществолары таһыран 3 суол баар буолуохтаах. **Ол – салгын, уу, итии.** Онтон биһиги ходуһаларбытын уонунан сылларга техника колуоһэтинэн, стогонох сыҥааҕынан прессэтэн, сылыга-сүөһүгэ тэбистэрэн, букатын үрдүк сирдэриттэн күрдьэх да ыйаан киирбэт гына чиҥэтэн, хах оҥорон кэбистибит. Ол түмүгэр хаар, ардах уута ситэ иҥмэккэ халыйан, сүүрэн хаалар, салгын, итии үчүгэйдик киирбэт буолан, ходуһа үүнүүтэ биллэ намтыыр. Оҥу тараҕынан, дискэнэн тырыта тыыттаран (щелевание) оҥорон сир ньуурун кобүччэхчэ уу, салгын, итии иҥиитэ быдан ордук буолара чахчы. Оссо үүнээйи силиһэ төһөнөн бысталанар даҕаны, үүнүүтэ хойдор диэн, ол агроном суруйбут этэ.

Оҥу бэйэм боруобалаан кororго санаммытым. Ол зеленка ыһар сылбар саас дьиэбиттэн үрэх уҥуор кастоп турар «Дьуона» диэн күрүөлээх кыра алааһы оттуурга суоттаан тракторбар кэтит чэпчэки дискэни холбоон баран, күн аҥара, ордук үрдүк сирдэрин, күөрчэх күрдүк эргийбитим. Испэр, дьэ хайыыр эбит диэн саныыбын. Нахай, онтон биир салаа оту ылбатаҕым. Колоччи-бараччы, сороҕор соруйан да буолуо, сотору-сотору аммын аһаппар, суоһу киирэн мэччийэн кэбиспитэ. Ол эрээри, күүн аанан иҥэн көрдөхпүнэ, сип туһалаабыт курдук.

Аҕыйах сылларыгар куоракка киирэ сылдьан, министерствоҕа Портнягин диэн биллэр Суотту кинитин көрсүбүтүм. Кини: «Былыр саас ходуһабын тараҕынан тарааныбыт киһи соҕор гына хойуу от үүнэр»,– диэн кэпсээбитэ. Сир ньуурун кобүтүү (щелевание) эбиитин ходуһаҕа сүөһү, сылгы сааҕын бытарытан, ыһан уоҕурдуу оҥорор эбит. Оҥу таһыран бу ньыманан аһыллыбыт утары охсуһуута туһаныахха сөп эбит диэн санаатым. Күһүнүн алаастар ордук аһыҥа сыыныыта диэбит хордоҕой сирдэрин ыбылы тараахтаан кэбиһэр киһи, бука, кыһыын сыыныыттара тоҥоро эбитэ буолуо.

Биир тылынан, бу ходуһа ньуурун кобүтүү, тараахтааһын оту үүнэриигэ саамай чэпчэки, туруҥ, кыра ороскуоттаах, колҕүүстээх ньыма буолара саарбаҕа суох. Оҥу туһана, олохчо киллэрэ сатыахха.

10. КҮРҮО – АМПААРДААХ АС

Сүөһү аһылыгын бэлэмнээһиннэгэ бурдугу, зеленканы, албэх сыллаах оттору ыһыы, ходуһаны тупсарыы үлэлэрин ыытыы туһалаах-хаайарга, кыһынын балбаах киллэрэргэ.

Биир тылынан улууспут үтүс ыаллара, бары баанынайдара хайаан даҕаны кыра да буоллар баанналаах, күөх ыһыллаах буолуулларын ситиһэ сатыахха. Баҕар кыбыыта, далга, тиэрэктэгэ да буоллун. Кэпники кэнэтэн иҥиэ этилэр.

11. ТҮМҮК

Бэйэм агроном үөрэҕим суох, ол эрээри албэҕи аахыыныынан, тыа хаһаайыстыбатыгар үөннүк үлэлэбиппинэн, этэргэ дылы сүрэҕим баҕатынан, улууһум туһугар дьиҥнээхтик ыалдьарбынан санаабын этэбин. Өрдөөбүтэ Хабаровскай куоракка управленцайдар курстарыгар үөрэнэн албэҕи билбитим. Ол кэпиттэн бэйэм салайан оҥотторбуппунан, илиибиэнатахпынан тутан-хабан оҥорон, үлэлэн, эрэйдэнэн көрбүппүнэн суруйабын.

Биһиги улууспут сүрүн дьарыгынан ыпах-сылгы иитиитэ, эти-үүтү оҥоруу буолар. Онтон «ыпах үүтэ-тылыгар» дэнэриини сүөһүнү дэлэй аһылыгынан хаччыйбакка эрэ өнүйбэппит биллэр.

Аастыт үйэ 80-нус сылларыгар оройуоннаа сир, баанына үлэтигэр биллэр хамсааһын тахса сылдьыбыта. Онуоха улахан оҥаллоох дьонунан оччотоову РАПО председателэ А.А.Шадрин, кылаабынай агроном В.Ф.Ермолаев этилэр. Таарыччы аҕыннахха, специалист диэн ангардас сыыппара түмэччи буолбакка,саҥаны кэллэрэччи, тэрийээччи, көҕүлээччи буолуохтаах.

Оччолорго Саха АССР үтүөлээх агронома дириэктордаах «Мылдаҕаайы» совхоз сүүһүнэн гектар сири тангастаан баанына оҥорон, төһөлөөх албэх бурдугу, албэх сылдаах оту үүнэрбитэ, силиэни уктута буолуой? Ол кэмнэргэ Болугуртан мээнэ киһи тэҥнэспэт туруу үлэһит, звеновод Дмитрий Ноев, Мырылаттан быраатыы Гаврил, Михаил Николаевтар аатырыахтарын аатырбыттара. Онтон билигин?

Бары кэриэтэ нэһилиэктэрбитигэр 20-чэ сылы быһа биир киилэ силиэни уктакка, биир салаа албэх сылдаах оту үүнэрбэккэ, баанынабыт ангарын быраҕан баран, ангардас кырдьымчык отунан аһатан, эти-үүтү албэтээри, үгүөрү харчы-дохуот аахсаары мунньаахтыыбыт. Ол иһин этии киллэрэбин.

Бу сытыы проблема тула киэҥ кэпсэтиигэ тэнитиэҕиг. Нэһилиэк баһылыктарын, тыа хаһаайыстыбатын специалистарын, бас-кос баанынайдары, тустаах салайаччылары ыытыран мунньахта ыытыаҕыт, ууруахта, программата ыытыаҕыт, дьону-сэргэни өйдэтүү үлэтин киэҥник ыытыаҕыт!

Онтон, аастыкка суруйбутум курдук, харчы сиргэ сытар. Оҥу тоҥкойон ыыахха эрэ аада. Ол эрээри айылҕа босхо диэн суох. Оҥу ыыарыы сэттэ кэлэһүнү тоҕуохха, күүрэн-хааран үлэлиэхха, сири тэҥнэхха, бүөбэйдиэххэ! Оччотугар Сир Ийэ бэрэхсан эн кэлэһүгүгүн уоҥ оччоҕон төлүөҕэ!

Иван ПОНОМАРЕВ.

ЭҔЭРДЭЛИИБИТ!

*Күндү убайбыт, бырааппыт, таайбыт, СР тыа хаһаайыстыбатын туйгуна **Иван Николаевич ПАРФЕНОВЫ** олоҕуҥ бэлиэ күнүнэн, 55 сааскын туолбут дьоҕун мааны үбүлүөйгүнэн ис сүрэхпититтэн эҕэрдэлиибит!*

Баҕарабыт Эйиэхэ кытаанах доруобуйаны, элбэх эрчими. Биһиги туспутугар кыһамньыҥ, сылаас сыһыаныҥ, көмөҥ иһин муҥура суох махтанабыт. Эн үтүө эрэ санаанан салайтаран дьон-сэргэ туһугар кыһанан үлэлииргинэн киэн туттабыт. Үбүлүөйдээх дьоро күннэр биһиги эйиэхэ күн сиригэр баар бары үтүөнү, кэрэни, кырдьыктары, сиэниҥ минньигэс миччэрдэрин иһэриҥэн саҥаан сандаарыҥ, дьол доҕордостун.

Эҕэрдэни кытта Афанасьевтар, Демешиннар, Седалищевтар, Кривошапкиннар.

БИЛЛЭРИИЛЭР

Магазин "Байылыат" реализует: холодильники, стиральные машины, жарочные шкафы, зернодробилки, дизельные аппараты, электроточила, кухонные воздухоочистители, турборезы МПУ, лобзики, электрические дрели, сварочный аппарат, кухонные комбайны, электросепараторы, пылесосы, хлебопечь, плиты электрические, стеклокерамические, газовые плиты, аэрогрили, термосы, электрочайники, фильтры для чистки воды, утюги, бензопила "партнер", велосипеды, сапоги комбинированные, почвофреза, прицепы 1,5 тн, запчасти СИНТАЙ, МТЗ.

Принимаем заявку на запчасти Синтай, на мотоциклы МИНСК. Обращаться по тел: 41-384, 8-914-101-46-69.

***

Гимназия ордйуонугар 1 хостоох кыартыра атыыланар. Тел: 8-914-290-81-89.

***

Кулун тутар 24-25 күннэригэр Дириҥ орто оскуолатын 90 сыллаах үбүлүөйүгэр үлэлээбит учууталлары, үлэһиттэри уонна выпускниктары кэлэн малдьыттыыргытыгар ыҥырабыт.

Оскуола салалтата.

***

Срочно продаю Тойота-Виста 1995 г.в., кузов 40-й, 3S, двигатель 2, передний привод за 180 тыс.руб.

Тел: 8-914-107-43-44.

***

Уважаемые родители, руководители ОУ, обучающиеся!

МБОУ «Чурапчинская гимназия им. С.К. Макарова» проводит занятия весенней школы с 26-28 марта для обучающихся 4, 7 классов по следующим предметам: по английскому, русскому языкам и по математике. Занятия проводят учителя гимназии.

Заявки принимаются по адресу: с. Чурапча, ул. Петровского, 29. Тел: 41-409.

ПРОДАЮТСЯ БЛАГОУСТРОЕННЫЕ КВАРТИРЫ В СТРОЯЩЕМСЯ 23-х КВ. ЖИЛОМ ДОМЕ

Застройщик: ООО «Якутпроект-строй»
Объект: 23-х квартирный жилой дом
Адрес: с. Чурапча, ул. Ярославского 48/1
Материал: мелкобетонные блоки
Благоустройство: туалет, ванна, лоджия
Срок ввода: 4 квартал 2012 г.
Стоимость кв.м: 45 000 руб.

Этаж	Кол-во	Кв.м.	Стоимость	Кол-во квартир
1	1	30,2	1 350 000	7

Для подробной справки звоните в рабочее время (понедельник-пятница с 9 до 18 часов) по следующим телефонам: **36-24-64, 8-914-270-65-43, 8-914-227-82-19.**

Программа проведения юбилейных дней Чурапчинской средней школы им. С.А. Новгородова:

23 марта 2012 года

Время	Мероприятие	Место проведения
08.30	Регистрация	Центральная рекреация 1 этажа
	Торжественная линейка	Спортзал
	Юбилейные уроки	Кабинеты
	Встреча с учителями	Акт.зал
	Встреча поколений	1953-1972 Айылгы
		1973-1991 Акт.зал
		1992-2011 Спортзал
	Дискуссионная площадка	1965 1971
	Игра по станциям	Кабинеты 3 этажа
	Обед	
	Торжественная часть	«Айылгы»
	Ужин	
20.00	Ностальжи	«Айылгы» КСК ШКМ

24 марта 2012 года

Время	Мероприятие	Место проведения
10.00	Спортивные соревнования	Спортзал школы
[illegible]	Презентация книги	Акт зал
11.30	Концерт учащихся и учителей	«Айылгы»

МАХТАНАБЫТ

И. Д. Субуруускай аатынан Болтоҕо орто оскуолатын библиотеката умайан алдьаммыт сыл муннуумут сыаналаах кинигэлэрбит, үөрэххэ туттуллар энциклопедиялар, тылдьыттар, о.д.а. уокка былдьаммыттара. Бу ыксаллаах кэмнэргэ биһиги кыһалҕабытын өйдөөн, өйөөн аҕыйах кинигэ, араас литература, үөрэххэ туттуллар учебник хомуйан ыытан көмөнү оҥордулар.

Саха Республикатын үөрэҕин министерствотыгар, улуустааҕы үөрэх управлениетыгар, Одьулуун, Чакыр, Сылаҕ, Соловьев, Кытаанах, Амма, Арыылаах, Алаҕар, Бахсы, Дириҥ, Мугудай, Хайахсыт, Хахыйах, Хатылы, Чурапчы 1 №-дээх, Чурапчы 2 №-дээх, Толой оскуолаларын педколлективтарыгар, үөрэнээччилэригэр, Томпо улууһун Мэҥэ-Алдан оскуолатын педколлективыгар, үөрэнээччилэригэр, Одьулууннааҕы "Күрэҥэ" уһуйаан коллективыгар, ыччаттарын түмсүүтүгэр, Чурапчытааҕы "Эдэр гвардия" ыччат түмсүүтүгэр, (Чурапчы 1 №-дээх орто оскуолатыттан), Н. И. Макароваҕа, В. А. Чувашоваҕа (Чурапчыттан), А. А. Поповаҕа (Дьокуускайтан), М. В. Платоноваҕа, А. А. Егорова, П. П. Андросова, М. Д. Макарова, И. И. Макаров (Болтоҕоттон), И. З. Егоровка (Алларааҥ Бэстээхтэн) үтүө көмөҕүт, өйөбүлгүт иһин барҕа махталбытын тиэрдэбит!

Баҕарабыт чэгиэн доруобуйаны, кэскиллээх үөрэҕи, ситиһиилээх үлэни. Үтүө санааҕыт хаһан да умнуллубатын, дууһаҕыт сылааһа намыраабатын!

И. Д. Субуруускай аатынан Болтоҕо орто оскуолатын коллектива.

Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо
АЧИКАСОВ Егор Семенович
бу дьыл кулун тутар 18 күнүгэр соһумардык олохтон туораабытын билэр дьоҥҥутугар, аймахтарыгар иһитиннэрэбит.
Ийэтэ, балта, аймахтара.

Болтоҕо нэһилиэгин олохтооҕо, бырааппыт
МОНАСТЫРЕВ Егор Нюргустанович
олохтон туораабытынан Макарова Мария Нюргустановнаҕа дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Мария Нюргустановна биргэ үөрэммиттэрэ.

Мугудай нэһилиэгин олохтооҕо
ЛОСКИН Юрий Иванович
бу дьыл кулун тутар 16 күнүгэр соһумардык олохтон туораабытын бары билэр дьоҥҥутугар курутуйан туран иһитиннэрэбит.
Ийэтэ, аҕата, кыыһа, биргэ төрөөбүттэрэ.

Болугур нэһилиэгин олохтооҕо
ПАВЛОВ Михаил Васильевич
уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Екатерина Николаевнаҕа, кыыһыгар Сайыынаҕа, биргэ төрөөбүттэригэр аймахтара Мырылаттан Масаевтар, Макаровтар, Ватаринныар, Таатталтан Масаевтар, Мындаҕайыттан Дьячковскайдар, Чурапчыттан Оконешниковтар.

Уус-Алдантан төрүттээх Дьокуускай куорат олохтооҕо
БУРНАШЕВ Александр Николаевич
эдэр сааһыгар соһумардык олохтон туораабытынан эдьиийигэр, саастарын сиэтэ илик оҕолору реабилитациялыыр киин директорыгар Мария Николаевна Саввинаҕа, кини дьиэ кэргэнигэр киин коллектива, профкома.

Саха Республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, үлэ, тыыл ветерана, Чурапчы улууһун Бочуоттаах олохтооҕо
КУЗЬМИНА Агафья Тарасовна
олохтон туораабытынан кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Күндүтүк саныыр эдьиийдэрэ Кузьмина Агафья Тарасовна олохтон туораабытынан уолугар, убайдарыгар Анатолий Романовичка, кыыһыгар, эдьиийдэригэр Альбина Романовнаҕа, кинилэр дьиэ кэргэттэригэр, бары аймахтарыгар Чурапчыттан, Дириҥтэн Кузьминнар, Поповтар, Сивцевтэр.

– Таптыыр эдьиийэ Кузьмина Агафья Тарасовна олохтон туораабытынан дьүөгэлэригэр Наталья Егоровнаҕа, кини кэргэнигэр, күтүөтүгэр Иннокентий Николаевичка, кинилэр оҕолоругар Архиповтарга Чурапчыттан, Хайахсыттан дьүөгэлэрэ.

– Күндү ийэлэрэ, эбэлэрэ Кузьмина Агафья Тарасовна олохтон туораабытынан бырааттарыгар Анатолий Романович Сарбыалаевка, кэргэнигэр Светлана Михайловнаҕа уонна кинилэр оҕолоругар, сиэннэригэр Николай Егорович, Екатерина Ивановна Сарбыалаевтар, кинилэр оҕолоро, сиэннэрэ.

Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо
ГОГОЛЕВ Станислав Андреевич
ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– ССКП райкомугар 30-тан тахса сыл биргэ үлэлээбит ыкса ыаллара, ахтар-саныыр истиҥ дьүөгэтэ Анастасия Васильевна, Андрей Петрович Гоголевтар таптыыр уолларыгар Гоголев Станислав Андреевич олохтон туораабытынан бырааттарыгар Василий Андреевич, Петр Андреевич Гоголевтарга, кинилэр дьиэ кэргэттэригэр, чугас аймахтарыгар Чурапчыттан Мария Петровна Корякина, кини оҕолорун дьиэ кэргэттэрэ Старостиннар, Манасытовтар, Сивцевтэр, Пинигиннэр.

– Гоголев Станислав Андреевич олохтон туораабытынан бырааттарыгар, кинилэр дьиэ кэргэттэригэр Туралыгтар, Пудовтар, Поповтар, Толстоуховтар, Никулиннар, Старостиннар, Красильниковтар, Пермяковтар, Захаровтар.

Бүлүү улууһун Кыһыл Сыыр нэһилиэгин олохтооҕо, эдьиийдэрэ
БАРБАРИНОВА Сарыйаана Семеновна
олохтон туораабытынан балтыларыгар Бехтюева Светлана Семеновнаҕа, күтүөтүгэр Бехтюев Алексей Васильевичка, Макарова Татьяна Семеновнаҕа, бырааттарыгар Наумов Семен Семеновичка дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Улуустааҕы киин балыыһа салалтата, профкома, женской консультация, физиотерапия, технической киин отделениеларын коллективтара.

Үлэ ветерана, Герой-ийэ, Болугур нэһилиэгин олохтооҕо
ДЬЯЧКОВСКАЯ Харитина Иононна
ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Дьячковская Харитина Иононна айбыттыгар биргэ үөрэммит табаарыстарыгар Валерий Михайловичка, кини дьиэ кэргэнигэр, аҕатыгар Михаил Михайловичка, бары чугас дьонугар 1977 сыллаахха Амма орто оскуолатын бүтэрбит доҕотторо.

– Күндү сиэстэрэ Дьячковская Харитина Иононна олохтон туораабытынан убайдарыгар, кэргэнигэр Михаил Михайлович Дьячковскайга, оҕолоругар, күтүөттэригэр, кийииттэригэр, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр Одьулууннан Карповтар, Дириҥтэн Марфа Васильева, С.Н.Карпов.

Хатылы нэһилиэгин олохтооҕо
Макаров Альберт Алексеевич
соһумардык олохтон туораабытынан кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Макаров Альберт Алексеевич олохтон туораабытынан убайыгар, Ньурба театрын директорыгар Макаров Юрий Алексеевичка, эдьиийигэр Макарова Галина Гаврильевнаҕа, биргэ төрөөбүттэригэр, чугас аймахтарыгар улуус культуратын салалтата, профкома.

– Биргэ үөрэммит доҕордоро Макаров Альберт Алексеевич олохтон туораабытынан биргэ төрөөбүттэригэр Хатылы орто оскуолатыгар биргэ үөрэммиттэрэ.

– Макаров Альберт Алексеевич олохтон туораабытынан убайдарыгар, бырааттарыгар, балтыларыгар, биргэ үлэлээбит "эдьиийдэрэ" Горохова Е.Ф., Филиппова Е.Д., Крымова Т.Н.

– Макаров Альберт Алексеевич олохтон туораабытынан биргэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар уонна истиҥник оҕолорун курдук саныыр Раиса Андреевна, Семен Петрович Федоровтар дьиэ кэргэттэригэр ЧРОСИО-ҕа биргэ үлэлиир дьүөгэлэрэ Анна Гуляева, Нина Дьячковская, Надежда Давыдова, Надежда Захарова уонна кинилэр дьиэ кэргэттэрэ.

– Макаров Альберт Алексеевич олохтон туораабытынан биргэ төрөөбүттэригэр, чугас аймахтарыгар, кинилэр дьиэ кэргэттэригэр Федоровтар, Шестаковтар, Константиновтар, Чичигиновтар, Филипповтар.

– Биргэ төрөөбүт, ытыктыыр убайдара Макаров Альберт Алексеевич олохтон туораабытынан биргэ үлэлиир коллегаларыгар Елена Алексеевна, Семен Николаевич Владимировтарга Хатылытааҕы "Ньургуһун" уһуйаан коллектива.

Редактор - директор: А.А. ЗАХАРОВ.
Эппиэттиир секретарь, доруобуйа харыстабыла, суруга отдела – Е.Г. МАКАРИНСКАЯ.
Быраап отдела – О.В. ТРОФИМОВА.
Ыччат, үөрэҕирии отдела, культура отдела, литературнай сотрудник – Н.Н. ПУХОВА.
Экономика, спорт, тыа хаһаайыстыбатын отдела – А.М. СЛЕПЦОВ.
Корректор – В.Н.ПЕТРОВА.
Верстальщик – Л.К. ПОПОВА.
Бэчээттээччилэр – Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ, С.А. ПАВЛОВ.

Тэрийэн таһаараачылар: СР Правительствота, Чурапчы улууһун "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук автономной учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ СР регинальной управлениетыгар 2011 с. алтынньы 13 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ – ПИ №14-0190.

ААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Телефоннарбыт: редактор – 41-332, отделлар – 41-265, 41-358. E-mail: sanaolah@mail.ru

Бэчээккэ сакааз: № 38 (10471). Тираж 2355. Хаһыат сыаната: 10 солк.

Саҥа олох

Автор суруйар эппиэтин санаа редакция позициятыгар маннык сөп түбэһэр буолбатах. Суруйаан ыыппыт чахтылар кырдьыктаахтарыгар эппиэтинэһи автор тус бэйэтэ сүгэр.

Хаһыат бэчээккэ бэриллэр графига: 16 ч 00 м. Бэчээккэ бэриллиннэ: 16 ч 00 м. "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһукка 19.03.2012 с. офсетка бэчээттэннэ.
Аадырыһа: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Индексэ: 54907. Хаһыат нэдиэлэҕэ үстэ: оптуорунньукка, чэппиэргэ уонна субуотаҕа тахсар.